

Sembla com si el pas dels anys, tant a nivell personal com col·lectiu, ens obligués a aturar-nos, de tant en tant, i a reflexionar sobre el que portem caminant. Deu ser tant una necessitat biològica -de prendre alè- com de replantejar-se el sentit del que estem fent.

Sempre s'ha dit que la vida a escala humana dóna escasses perspectives a nivell de funcionament social. L'Educació Ambiental que té a casa nostra els mateixos anys que la situarien al capdavant d'una adolescència de les que s'estilen ara, ens manifesta pocs símptomes d'avenç significatiu; però això, com l'asseveració anterior, podria ser molt discutit...

Els esdeveniments polític-socials d'aquests darrers anys, la velocitat a que s'estan produïnt canvis tan importants, ens poden, amb raó, fer dubtar de que la nostra perspectiva sigui insuficient per curta. En tot cas ho potser per altres raons. Potser hauriem de canviar de perspectives, potser, sencillament, ens hauriem d'apressar una mica més del que ho hem fet fins ara. Potser en Educació Ambiental s'haurien de poder haver vist més resultats a més curt termini.

Val a dir, però, que el que s'ha fet fins fa poc al nostre país, ha anat dirigit, majoritàriament, als infants. Això -com ja ha estat dit tantes vegades- hipotecava d'entrada els resultats; els ajornava per a un futur que, esperem, es comenci a actualitzar a partir d'ara. De fet, hem vist créixer l'interès col·lectiu per la temàtica ambiental.

Fóra absurd que no ens atribuïssim, els que hem estat treballant en el camp de l'Educació Ambiental, una part d'aquest desvetllament de caràcter social. Ara bé, si l'Educació Ambiental ha de suposar un canvi en les actituds, cara als problemes ambientals, és evident que la gent que ens hi hem dedicat hem seguit la via que jo anomenaria de la «caputxeta roja», distraient els camins que ens havien d'aproximar als objectius finals.

De fet, no és només a casa nostra que l'Educació Ambiental s'ha limitat a assajar la descriptiva geogràfica i a completar o suplir les pràctiques al grup de les Ciències naturals i socials. Tampoc a la resta de països d'Europa i dels EEUU que ens han formit el crèdit i els models a exercir, semblen haver aconseguit avenços significatius d'uns anys ençà. I, el que és encara més important: els problemes ambientals, a nivell global, no solament no han remès, sinó que s'han agreujat.

Enguany ha estat ben trist de constatar que el «Llibre Blanc de la Natura als Països Catalans» s'hagi hagut de reeditar -cosa que fa evident un increment de l'interès del públic- amb el mateix contingut de fa onze anys; idèntiques diagnosis, idèntiques recomanacions. Res del que s'havia inventariat com a font de problema, no ha millorat.

A nivell internacional, el document clau del projecte

Brundland «Una sola Terra» dels anys 90 no representa, respecte a «L'estratègia mundial per a la conservació» editada als 80, altre canvi que el reconeixement explícit que calia comptar amb altres paràmetres, sobretot d'ordre econòmic i social, que facin més digerible per a una societat que vol renunciar a ser desenrotllista, el missatge bàsic de «L'estratègia...» que era evidentment, la conservació dels recursos naturals.

L'Educació Ambiental segueix, doncs, essent necessària. Ara potser més que abans. Aquest binomi segueix resumint de manera imprecisa però acceptable i suficient, la conveniència d'adequar les nostres apetències a les condicions d'un desenvolupament sostingut, d'acord amb els documents bàsics que acabem de citar.

Val dir que entre nosaltres la tasca ha estat coherent. Hem disposat, a més, de molts bons puntals teòrics, fets a la nostra mida: em remeto, a tall d'exemple, al pròleg de'n J. Terradas al volum 6 dels Quaderns d'Ecologia Aplicada que segueix sent, a hores d'ara, encara un document orientador i contundent.

També a realitzacions, moltes, i moltes d'elles acurades: itineraris de natura i urbans, equipaments d'una varietat de titulacions, publicacions, exposicions, materials... però evidentment insuficients a l'hora de comptar amb eines adequades per abordar els problemes clau dels llocs concrets on convenia aplicar-les. Perquè -i a l'estil de la pròpia escola, per altra banda tan denostada- s'han vingut preparant activitats i materials sempre informatius i descriptius i quasi sempre de caràcter excessivament generalista; cosa que té avantatges innegables però que fa difícil de fer veure que els coneixements han de servir per comprendre i també per ser aplicats.

Crec que l'Educació Ambiental s'hauria de situar entre la diagnosi que poden proveir els científics, i l'anàlisi que puguin fer els grups ecologistes més solvents. I ser un motor més d'aquest canvi que, a hores d'ara, també des de les instàncies polítiques- i de més o menys bon grat- s'està començant a assumir.

Ara comença a ser urgent corregir el que ja s'havia evidenciat com un oblit de concurrència i dirigir-se al públic adult. Acceptar que la dedicació quasi exclusiva al públic infantil -i encara més, escolar- revela en el fons probrosa de plantejaments. Si s'ha descuidat el públic adult és potser perquè hom no s'hi pot adreçar tant fàcilment com ho fa amb els joves i infants. Caldrà crear, per fer-ho amb eficàcia, escenaris socials més complexos i consistents que els que suposen la pràctica de treure els joves al camp i visitar instal·lacions i que haurien de donar compte d'alguns dels factors de que depèn la nostra vida quotidiana, com a ciutadans d'una societat genèricament privilegiada.

No és el mateix predicar l'estalvi de recursos, que és

l'eix i la clau del canvi de les nostres actituds en front dels problemes ambientals, als infants, des de l'escola o les instàncies de lleure, que des dels fòrums que ho permetin dins el món laboral, tal com el tenim, basat en la competitivitat i l'estímul del consum.

Estem assistint a un moment molt interessant. Al de l'adopció de correctors de tota mena sobre els excessos més evidents del nostre sistema de producció.

S'ha començat per la neteja. I val a dir que de manera bastant decidida. L'entrada a la Comunitat Europea hi ha influït i encara hi haurà d'influir més d'ara endavant.

Sovint, però, aquestes mesures, d'iniciativa en gran part pública, per no dir política, no venen acompanyades de la consciència social necessària, tant per a millorar-les com per a fer-les més efectives.

Crec que el repte del futur per a l'Educació Ambiental es troba en aquest camp. Sense oblidar la necessitat de persistir i de millorar en el camp d'actuació que li ha estat tradicional, dirigit al públic en edat escolar. I contemplant el que en aquest encara hi falta - queda totalment per abordar- la penetració adequada al quefer quotidià, al propi plantejament escolar. Revolució pendent, aquesta, tant per part de l'Administració com del propi professorat.

La manera, el sistema, en tots els casos, crec que ha d'esser el mateix: atacar el concret, els fets reals que se'ns posen davant o que anem a cercar, amb el grau de complexitat que permeti el grup que constituïm i amb el que ens proposem treballar.

A l'Educació Ambiental han fet molt de mal els plantejament excessivament generalistes. Hem deixat de banda els estudis concrets de casos i ens hem breçolat en el gust per redefinir abstraccions.

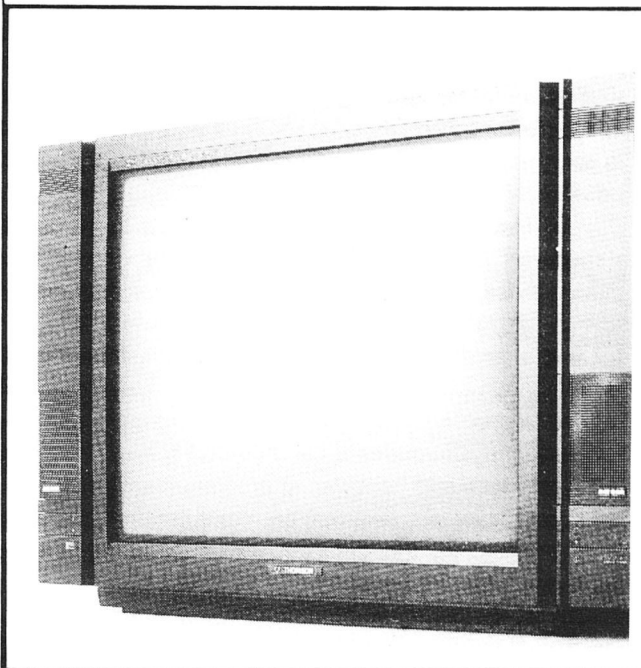
Són els casos concrets, els que són diferents per a cada circumstància, per a cada lloc, per a cada grup de gent, els que han de ser la base dels nostres estudis i discussions. Els que s'han d'estudiar amb ajut de models d'interpretació que ens proveeixen les ciències -particularment les que tracten la complexitat i per tant l'ecologia en un lloc preferent- i mirar de tractar de solucionar-los amb els coneixements que ens puguin aportar les ciències socials.

L'estudi de casos concrets segueix sent la millor manera de transmetre'ns, els uns als altres, en què consisteix i pot consistir aquesta lloable aspiració a canviar les relacions home-natura per la via de l'estudi, de la reflexió i de l'adopció conseqüent d'actituds ètiques que hem vingut a denominar Educació Ambiental.

Marina Mir

Professora. Direcció General d'Educació Ambiental de la Generalitat de Catalunya

THOMSON

TVC 25 E4 TXT SOUND LINE

BLACK SUPER PLANAR ESTEREO SURROUND TUB NEGRE

5 altaveus

Entrada per a S-VHS

Dimensions:

Alt: 48,6 Amp: 71,8 Fon: 43,1 cm.

Pes: 28,7 Kg.

Preses auxiliars:

- 2 Euroconnectors
- 1 Presa auriculars
- 2 preses per a altaveu exterior
- 2 preses per a cadena Hi-Fi
- 2 preses per a altaveus SURROUND
- 2 entrades d'audio
- 1 entrada de video
- 1 entrada per a S-VHS